

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

15 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Cuțulab Victor în numele inculpatului Lazari Vadim, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Lazari Vadim Xxxxx, născut la xxxxxx, originar și domiciliat în r-nul xxxxx, s. xxxxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 18.09.2012 – 07.07.2017 (prima instanță);
2. 29.10.2018 – 13.12.2018 (instanța de apel);
3. 15.03.2019 – 15.05.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 07 iulie 2017, Lazari Vadim a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 9 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita funcții ce țin de circulația substanțelor narcotice și psihotrope pe un termen de 3 ani.

În temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, a fost adăugată parțial la pedeapsa stabilită, pedeapsa neexecutată aplicată prin sentința Judecătoriei Buiucani din 27 iulie 2016 în baza art. 190 alin. (2) lit. c), 190 alin. (5), 84 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită lui Lazari Vadim pedeapsa definitivă de 12 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita funcții ce țin de circulația substanțelor narcotice și psihotrope pe un termen de 3 ani și cu privarea de dreptul a ocupa funcții de administrare a bunurilor altor persoane și de a exercita activitatea de antreprenoriat pe un termen de 5 ani.

De asemenea, a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

Prin aceeași sentință, a fost încetat procesul penal în privința lui Crăciun Vasile, în legătură cu decesul inculpatului.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Lazari Vadim, de comun acord și prin înțelegerea prealabilă cu Crăciun Vasile, intenționând să obțină un venit în rezultatul înstrăinării ilegale a substanțelor psihotrope, contrar prevederilor Legii nr. 382-XIV din 06.05.1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor, la 06.06.2014, pe la ora 21:00, aflându-se pe bd. Traian, 13/1, mun. Chișinău, a vândut agentului sub acoperire Rotaru Ion, contra sumei de 6000 lei, 30 pastile, în privința cărora s-a stabilit conform raportului de expertiză nr. 4501 din 09.06.2014 că *„Cele treizeci pastile de culoare albastră prezentate la expertiză conțin MDMA (3,4 - methylenedioximetamfetamini), care face parte din categoria substanțelor psihotrope;. Cantitatea substanței psihotrope MDMA (3,4 - methylenedioximetamfetamini), constituie în total 7,88 g”*, ceea ce constituie proporții deosebit de mari, conform prevederilor din Hotărârea Guvernului nr.79 din 23.01.2006 prin care s-a aprobat Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora.

Prima instanță a încadrat acțiunile inculpatului Lazari Vadim în baza art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal, circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor în scop de înstrăinare, în proporții deosebit de mari.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către avocatul Cuțulab Victor în numele inculpatului Lazari Vadim, prin care a solicitat repunerea în termen a apelului și casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Lazari Vadim să fie achitat, din motiv că în acțiunile inculpatului nu au fost întrunite elementele infracțiunii incriminate.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- la pronunțarea sentinței, Lazari Vadim nu a fost prezent și nu a făcut cunoștință cu conținutul acesteia. La 09.10.2018, a fost încheiat cu Lazari Vadim contract de asistență juridică cu avocatul Cuțulab Victor pentru examinarea dosarului și reprezentarea acestuia în fața Curții de Apel Chișinău. Tot la 09.10.2018, avocatul Cuțulab Victor a luat cunoștință cu materialele cauzei și cu conținutul sentinței de condamnare. În aceste circumstanțe, termenul de declarare a apelului începe să curgă de la 09.10.2018;

- nu sunt prezentate probe, că acțiunile de urmărire penală, cât și pornirea urmăririi penale au fost întreprinse în legătură cu presupusele acțiuni legate de persoana pe nume Vadim;

- organul de urmărire penală a adoptat ordonanța din 07.06.2014 privind dispunerea expertizei chimice (f. d. 13), iar la baza acesteia a stat un plic de hârtie de culoare albă în care se află un pachetel de polietilenă cu 30 pastile de culoare albastră supranumite „Extasy”, de culoare albastră, pe fiecare din ele fiind inserată

câte o imagine în formă de măr mușcat care ulterior prin raportul de expertiză nr. 4501 din 09.06.2014 (f. d. 16) s-a constatat că nu conțin obiectele descrise stabilite prin ordonanță;

- potrivit ordonanței din 06.06.2014, privind pornirea urmăririi penale (f. d. 2), ordonanței din 06.06.2014, privind fixarea termenului urmăririi penale (f. d. 3), ordonanța din 09.06.2014, privind dispunerea efectuării în continuare a urmăririi penale pe cauza nr. 2014021476 (f. d. 4), ordonanța din 07.06.2014 privind dispunerea expertizei chimice (f. d. 13), ordonanța de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive la cauza penală (f. d. 20), în toate actele enumerate se face descriere corpurilor delictive - 30 pastile de culoare albastră supranumite „Extasy”, pe fiecare din ele fiind inserată câte o imagine în formă de măr mușcat. Conform descrierii acestor obiecte de către expert, conținutul plicului constituie 30 pastile de culoare albastră care au punctișoare albe, de formă cilindrică plată, având pe o parte imprimată imaginea unui pește. În consecință, raportul de expertiză urmează a fi exclus din lista probelor, deoarece nu este cunoscută proveniența obiectelor puse în fața expertului;

- în privința inculpatului a fost încălcat principiul contradictorialității, ce duce la excluderea probelor din dosar.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2018, apelul declarat a fost respins ca fiind depus peste termen.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că judecarea cauzei penale în primă instanță a avut loc în absența inculpatului Lazari Vadim, în privința căruia a fost intentat dosar de căutare, iar interesele ultimului au fost reprezentate de avocatul Stici A.

Totodată, instanța de apel a indicat că potrivit procesului - verbal al ședinței de judecată din 07 iulie 2017, rezultă că avocatul Stici A. a fost prezent la ședința de judecată când a avut loc deliberarea și pronunțarea sentinței (vol. VII, f. d. 181) și, în aceeași zi, a primit copia de pe sentință, fapt confirmat contra semnătură (vol. VII, f. d. 196).

Instanța de apel a notat că în conținutul apelului este indicat că acest act procesual a fost înaintat la 24 octombrie 2018, adică după aproximativ 3 luni de la data expirării termenului prevăzut de lege.

De asemenea, instanța de apel a atestat că în conținutul apelului nu sunt oferite instanței explicații temeinice și convingătoare, precum și n-au fost prezentate probe, din care ar rezulta că întârzierea declarării apelului este motivată și, în așa mod, nu este demonstrată imposibilitatea de a declara apelul în termenul prevăzut la articolul 402 alin. (1) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a conchis că motivul invocat, că avocatul - autorul apelului, a făcut cunoștință cu sentința la 09.10.2018 și, precum că din această dată curge termenul de apel, nu este fondat, instanța de apel în acest sens specificând că acesta nu se bazează pe lege și, respectiv, poartă caracter subiectiv.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Cuțulab Victor în numele inculpatului Lazari Vadim, care indică temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și solicită casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- hotărârile CtEDO la care se face referire în motivarea deciziei nu sunt aplicabile la speța în cauză;

- termenul de apel devine un termen procedural imperativ din momentul aducerii la cunoștința persoanei a conținutului actului judecătoresc;

- la pronunțarea sentinței, Lazari Vadim nu a fost prezent și nu a făcut cunoștință cu conținutul acesteia, cât și examinarea cauzei în prima instanță a avut loc în absența acestuia, iar în instanța de apel s-a adus la cunoștință de către avocat a faptului că Lazari Vadim nu are posibilitate personal să înainteze apel, deoarece acesta se află peste hotarele țării;

- la 09.10.2018, a fost încheiat cu Lazari Vadim contract de asistență juridică cu avocatul Cuțulab Victor pentru examinarea dosarului și reprezentarea acestuia în fața Curții de Apel Chișinău. În vederea examinării dosarului și luării de cunoștință cu conținutul sentinței, a fost eliberat un mandat, prezentat la judecătoria Orhei și tot la 09.10.2018, avocatul Cuțulab Victor a examinat dosarul în cauză. Pentru reprezentarea inculpatului în fața Curții de Apel, ultimului la data de 10.10.2018, i-a fost expediat mandat peste hotarele țării, pe care Lazari Vadim l-a semnat, acordându-i avocatului toate împuternicirile prevăzute de Lege, inclusiv semnarea și înaintarea apelului. La 23.10.2018, mandatul semnat a fost recepționat de către avocat de la o rudă apropiată a inculpatului, iar la 24.10.2018 a fost depus apelul;

- clauza ce ține de faptul că părțile care nu s-au prezentat la pronunțare, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, se face imperativă doar pentru participanții la proces, care au participat la proces și au fost prezenți și li s-a adus la cunoștință data și ora pronunțării hotărârii judecătorești;

- instanța de apel în contradicție cu faptul că a stabilit că în prima instanță examinarea cauzei a avut loc în absența inculpatului apreciere eronată prevederilor recomandării nr. 37 a Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție;

- avocatul a invocat motive temeinice și anume, că inculpatul nu se află în țară, nu a participat la examinarea cauzei și nu a avut cunoștință despre mersul dosarului, sau data și ora pronunțării sentinței;

- instanța de apel a menționat în motivarea deciziei, că inculpatul la examinarea cauzei în prima instanță, a fost asistat de un avocat, care nu a atacat sentința pronunțată. Această concluzie este neîntemeiată, deoarece avocatul conform Legii nu este obligat să conteste hotărârile judecătorești fără acordul clientului său, iar neatacarea hotărârii de către avocat, nu-l lipsește pe inculpat de

dreptul prevăzut de Lege de a-și apăra interesele în fața instanțelor de judecată de unul singur sau prin intermediul avocatului;

- instanța eronat a dat apreciere motivelor invocate în apel și explicațiilor date în ședința de judecată în formula descrisă mai sus, fapt care poate fi calificat ca fiind o eroare gravă de fapt și care a afectat soluția instanței.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, invocând în acest sens că din materialele cauzei rezultă că sentința primei instanțe a fost pronunțată la 07 iunie 2017 în lipsa inculpatului, care prin încheierea din 13.08.2017 (f.d. 237, vol. VI), a fost eliberat din arest preventiv și i-a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu (f.d. 236, vol. VI), fiind obligat să respecte restricțiile și obligațiunile stabilite de instanță, în conformitate cu prevederile art. 188 Cod de procedură penală.

Astfel, indică că deoarece aceste obligațiuni și restricții nu au fost respectate de către inculpat și el s-a eschivat de la judecarea cauzei, prin încheierea din 08 iulie 2016, față de inculpat a fost aplicată măsură preventivă sub formă de arest cu anunțarea în căutare (f.d. 124-126, vol. VII).

Totodată, indică că drepturile inculpatului au fost apărate de avocatul Stici Aliona, care a participat la judecarea cauzei și la pronunțarea sentinței (f.d. 140, vol. VII) și la 07 iulie 2017, a primit copia sentinței (f.d. 196, vol. VII), însă nici avocatul și nici inculpatul nu și-au exercitat dreptul de a ataca sentința în termen de 15 zile, conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală.

În astfel de circumstanțe, la 24 octombrie 2018, peste trei luni după pronunțarea sentinței, avocatul Cuțulab Victor a declarat apel împotriva sentinței din 07 iulie 2017 (f.d. 205, vol. VII).

Mai mult, notează că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărârii contestate, iar în jurisprudența CtEDO se menționează despre dezavantajarea unei părți față de alta, în situația în care instanța extinge termenul legal de contestare a unei hotărâri judecătorești definitive, se face atingere principiului securității raporturilor juridice, garantat de art. 6 CEDO (Hotărârea Chirea versus Republica Moldova).

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept

să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În speță, se reține că recurentul invocă prezența temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume cazurile sub aspectul că instanța de apel eronat a apreciat motivele invocate în apel, ce constituie o eroare gravă de drept ce a afectat soluția instanței.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că temeiul invocat de recurent și motivele specificate în susținerea acestuia, nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, din următoarele considerente.

În privința temeiului de recurs invocat de recurent, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sub aspectele menționate supra, Colegiul penal constată că nu și-a găsit confirmarea în urma cercetării materialelor cauzei, nefiind identificate careva circumstanțe care ar justifica incidența temeiului invocat, dat fiind faptul că, instanța de apel, la judecarea apelului și adoptarea deciziei a respectat prevederile art. 402-403 Cod de procedură penală, s-a expus detaliat și argumentat asupra motivelor relevante, fiind redată clar motivele pe care se întemeiază soluția instanței de apel de respingere a apelului ca fiind declarat peste termen, soluția instanței nefiind afectată de o eroare de fapt sau de drept sub aspectul indicat de recurent, iar de către instanța de recurs ordinar nu sunt identificate temeiuri justificative de a interveni în decizia instanței de apel sub aspectele contestate de recurent.

Totodată, ce ține de argumentele recurentului că *„inculpatul Lazari Vadim nu a fost prezent la pronunțarea sentinței nu a fost prezent și nu a făcut cunoștință cu conținutul acesteia, nu a avut posibilitatea să înainteze personal apel, deoarece se află peste hotarele țării, iar la 09 octombrie 2018 a fost încheiat contract de asistență juridică cu avocatul Cuțulab Victor pentru reprezentare în C.A. Chișinău, iar avocatul Cuțulab Victor a luat cunoștință cu materialele cauzei și cu sentința de condamnare, respectiv termenul de declarare urma să curgă din 09.10.2018”*, Colegiul penal atestă că nu pot fi acceptate, or reieșind din prevederile art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, *„Participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale”*, coroborate cu circumstanțele din speță, rezultă că termenul de

declarare a apelului pentru avocat, nu poate fi considerat că începe să curgă din 09 octombrie 2018 - ziua în care avocatul nou invocă că a făcut cunoștință cu sentința, dar inculpatului termenul de atac cu apel i se va calcula conform prevederilor art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală.

Totodată, se reține că deși avocatul a invocat că a încheiat un contract de asistență juridică cu inculpatul prin transmiterea mandatului (f.d. 209, vol. VII) (prin care indică că a fost împuternicit să declare apel) inculpatului prin intermediul unei rude apropiate a inculpatului, apoi a primit înapoi mandatul semnat de inculpat, ce nu exclude în speță confuziunea asupra veridicității semnăturii aplicate pe mandatul respectiv și se constată că avocatul a încheiat contract cu rudă apropiată inculpatului, nu cu inculpatul, nefiind legalizată semnătură inculpatului în conformitate cu legislația în vigoare.

Astfel și din acest considerent se atestă corectitudinea soluției instanței de apel de a respinge apelul declarat de avocat ca peste termen, ce nu privează inculpatul să-și exercite dreptul de atac cu apel conform prevederilor art. 404 Cod de procedură penală.

Prin urmare, în condițiile în care inculpatul Lazari Vadim nu a fost prezent în ședința de judecată la data pronunțării sentinței, eschivându-se de la judecare și fiind anunțat în căutare, iar la materialele cauzei lipsesc date care să confirme momentul când inculpatul a luat cunoștință de conținutul sentinței, iar avocatul Cuțulab Victor (care nu a reprezentat interesele inculpatului în prima instanță) nu a invocat careva argumente plauzibile pentru a confirma momentul când inculpatul a luat cunoștință cu sentința pronunțată, instanța de apel corect a considerat că apelul declarat de avocat în numele inculpatului Lazari Vadim este depus tardiv.

Mai mult, analizând materialele cauzei se atestă că prima instanță a înmânat sentința avocatului din oficiu Stici Aliona (f.d. 196, vol. VII), ce a reprezentat interesele inculpatului în prima instanță, iar inculpatul Lazari Vadim cunoștea despre judecarea cauzei penale în prima instanță, (*acesta fiind prezent la câteva ședințe de judecată în prima instanță desfășurate în perioada din 14 octombrie 2014- 15 iulie 2015, 23 octombrie 2015 (f.d. 54-58, 73, vol. VII), iar ulterior nu s-a mai prezentat în ședința de judecată din prima instanță, ulterior fiind invocate diverse motive, că se află în concediu medical, apoi că e plecat peste hotare, acesta fiind anunțat în căutare (f.d. 125-126, vol. VII)*), însă acesta ulterior nu a mai întreprins careva acțiuni concrete de a afla soarta dosarului, fără a depune o suficientă diligență în acest sens (a se vedea Hotărârea CtEDO în cauza Karakutsya vs Ucraina, 16 februarie 2017, § 60-61). Prin urmare, având în vedere jurisprudența CtEDO, respingerea apelului ca fiind declarat de avocat peste termen în circumstanțele elucidate în speță, nu reprezintă o îngrădire a dreptului inculpatului de acces la un tribunal într-o manieră incompatibilă cu art. 6 CEDO.

Subsidiar, Colegiul penal notează că normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna-

administrare a justiției și respectarea, în special a principiului securității raporturilor juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte, ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea Hotărârile CtEDO în cauzele Tricard vs. Franța, 10 iulie 2001, §29, §16, Tence vs Slovenia, 31 mai 2016, § 31).

Astfel, Colegiul penal conchide că temeuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției pe aspectele contestate nu se identifică, or instanța de apel s-a expus în decizia sa, detaliat și argumentat asupra chestiunilor esențiale, iar motivarea din decizie privind respingerea apelului ca fiind declarat peste termen, în virtutea corectitudinii ei și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs ordinar o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

7. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, urmând a fi menținută, iar recursul declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

8. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Cuțulab Victor în numele inculpatului Lazari Vadim, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Lazari Vadim Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **13 iunie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor